

KONCEPCJA PRACY OCHRONKI

Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP

Publicznego Przedszkola Integracyjnego w Dębicy

Spis treści

1. Materiały źródłowe.

2. Misja i wizja ochronki.

III. Specyfika wychowania w ochronce.

1. Integralna pedagogika przedszkolna w systemie wychowania Edmunda Bojanowskiego.

2. Obszary wychowawczo – dydaktyczne.

3. Wspólnota przedszkolna:

4. Dzieci,

5. Nauczyciele,

6. Personel administracyjny i obsługowy przedszkola,

7. Rodzice.

VII. Środowisko lokalne.

1. Materiały źródłowe.

Materiały źródłowe niniejszej koncepcji pracy przedszkola stanowią:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. 2015, poz. 2156 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (U. 2015, poz. 1214),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. 2015, poz. 1270),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2016 poz. 895),
- Integralna pedagogika przedszkolna w systemie wychowawczym Edmunda Bojanowskiego,

- Statut przedszkola.

1. Misja i wizja ochrony.

Najwyższym celem wychowania jest:

aby człowiek stał się obrazem i podobieństwem Boga na ziemi

(bł. Edmund Bojanowski)

„Zgodnie z zamiarem bł. Edmund Bojanowskiego realizacja tak pojętego celu w procesie wychowania małego dziecka przyczynia się do ochrony wartości i godności jego osoby poprzez odkrywanie i rozwijanie jego darów nadprzyrodzonych i naturalnych w odniesieniu do rzeczywistości w jakiej żyje i do jakiej zmierza”[1].

Istotą wizji i misji przedszkola jest chrześcijański system wartości przekazywany w procesie integralnego wychowania we współpracy z rodziną i innymi instytucjami.

Wizja ochrony:

Ochrona jako instytucja, która wyrosła z potrzeb społecznych, jest przede wszystkim miejscem wychowania dzieci. Służy ochranianiu osoby i wartości przez szanowanie i zachowywanie tradycji rodzinnych, religijnych i narodowych, przekazywanie ich w procesie integralnego wychowania dziecka i wsparcie rodziny dla moralnego odradzania i zachowania tożsamości narodu.

Misja ochrony:

- Integralne wychowanie dzieci w wieku przedszkolnym w odniesieniu do chrześcijańskiej hierarchii wartości z uwzględnieniem możliwości i potrzeb miejsca i czasu
- Nauczanie oraz kształcenie umiejętności istotnych dla wychowania osobowości ukierunkowanych na wartości najwyższe – prawda, dobro, piękno, zatroskanych o dobro wspólne i gotowych podjąć wysiłek odpowiedzialności za siebie i innych bazując na konkretnych ideałach i wzorach osobowych czerpanych z Biblii, historii, tradycji i współczesności
- Współpraca z rodziną w procesie wychowania dziecka oraz wsparcie rodziców w pełnieniu ich funkcji opiekuńczych i wychowawczych
- Propagowanie wartości społecznych, moralnych, religijnych, narodowych, rodzinnych i kulturowych w środowisku i wdrażanie do ich urzeczywistniania

- Współpraca ochrony z innymi instytucjami i organizacjami

III. Specyfika wychowania w ochronce.

Specyfikę ochrony określa charakterystyczny klimat wychowawczy przekraczający jedynie wymiar widzialny rozszerzając się na wymiar nadprzyrodzony.

Specyfika wychowania w ochronce wyraża się w:

- Wychowaniu integralnym zmierzającym do pełnego rozwoju dziecka, w którym osoba nauczyciela kierując się dobrem dziecka, zgodnie z jego indywidualnymi zdolnościami, wspiera wychowanka unikając uczestnictwa w tendencjach wychowania do wybujałego indywidualizmu zorientowanego nadmiernie na sukces czy ograniczenia jedynie do wyrównywania braków. Czyni to poprzez osobisty przykład, przekaz wartości, podawane treści, umiejętnie dobrane metody i środki wychowania, odpowiednio dostosowane do wieku i możliwości dziecka oraz stałą współpracę z jego rodziną
- Działaniach, które podejmują nauczyciele w poczuciu pełnienia misji służby człowiekowi, zmierzając do ochrony i urzeczywistniania wartości oraz godności osoby wychowanka poprzez odkrywanie i rozwijanie jego darów nadprzyrodzonych i naturalnych w odniesieniu do rzeczywistości, w jakiej żyje i do jakiej zmierza
- Pracy wychowawczo – dydaktycznej i opiekuńczej nastawionej na udział w szeroko pojętych działaniach integracyjnych dotyczących zróżnicowania co do stanu zdrowia, sprawności, statusu społecznego, materialnego oraz różnic pokoleniowych
- W realizacji misji i wizji pracy wychowawczej podejmowanej przez nauczycieli w ochronkach, w której należy podkreślić nade wszystko specyfikę klimatu wychowawczego i wynikające z niego konsekwencje dla osób pracujących i całych środowisk związanych z ochronką
- Zakresie tych oddziaływań w ochronkach, który przekracza wymiar jedynie widzialny, rozszerzając się na wymiar łaski i transcendencji, w tym także na ideały i wartości związane z życiem codziennym, a dotykające tajemnicy świętych obcowania i nadprzyrodzoności.

1. Integralna pedagogika przedszkolna w systemie wychowania Edmunda Bojanowskiego.

Co do prowadzenia dzieci zachować najdrobniejsze szczegóły, które są przepisane,

bo nie uwierzcie, jak wielkiej w tym jest wagi każda, choćby rzecz najdrobniejsza.

(bł. Edmund Bojanowski)

Zob. s. M. Opiela, *Integralna pedagogika przedszkolna w systemie wychowania Edmunda Bojanowskiego. Kontynuacja i zmiana*, Lublin 2013.

1. Obszary wychowawczo – dydaktyczne.

Podstawą oddziaływań wychowawczo – dydaktycznych jest świadectwo życia nauczycieli i całego personelu przedszkola. Działania podejmowane w procesie edukacyjnym zmierzają do integralnego rozwoju dziecka zgodnie z jego indywidualnymi zdolnościami. Zakres podejmowanych w ochronie działań wychowawczo – dydaktycznych zgodnych z podstawą programową wychowania przedszkolnego obejmuje sześć obszarów:

Obszar fizyczny – prawidłowy rozwój fizyczny dziecka:

- wyrabianie nawyków higienicznych i zachowań prozdrowotnych,
- stopniowe i harmonijne rozwijanie sprawności fizycznej,
- wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa,
- poznanie i rozwijanie zmysłów,
- rozwijanie sprawności i umiejętności praktycznych.

Obszar umysłowy – wszechstronny rozwój intelektualny dziecka:

- rozwijanie procesów poznawczych,
- kształtowanie wyobraźni,
- ćwiczenie i rozwijanie pamięci (logika, matematyka, literatura, poezja, przyroda),
- rozwijanie intelektu, mowy, twórczego myślenia i działania,
- rozwijanie talentów i zdolności,
- wdrażanie do zainteresowania językiem obcym nowożytnym,
- w przypadku dzieci należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym podtrzymywanie i rozwijanie poczucia przynależności narodowej, etnicznej i językowej.

Obszar społeczny – właściwy rozwój emocjonalny, kształtowanie postaw społecznych i patriotycznych:

- uczenie rozpoznawania, nazywania i radzenia sobie z emocjami,
- kształtowanie sfery uczuciowej,
- wdrażanie w system wartości i norm społecznie akceptowanych (w rodzinie, przedszkolu, w społeczeństwie, ojczyźnie),
- kształtowanie poczucia przynależności do rodziny ludzkiej oraz do Unii Europejskiej jako rodziny narodów Europy,
- ukazywanie wartości więzi rodzinnych i kształtowanie postaw sprzyjających przyjęciu przyszłych ról w rodzinie,
- poznanie i kultywowanie zwyczajów i tradycji (rodzinnych, religijnych, narodowych),
- kształtowanie postaw i zachowań sprzyjających nawiązaniu poprawnych relacji z rówieśnikami i środowiskiem,
- kształtowanie postaw sprzyjających świętowaniu, obrzędowości, wspólnotowości i spędzaniu wolnego czasu w rodzinie i środowisku,
- wdrażanie do szacunku wobec pracy swojej i innych.

Obszar kulturowy – kształtowanie zmysłu estetycznego:

- uwrażliwianie na piękno otaczającego świata,
- rozwijanie twórczości teatralnej,
- rozwijanie wrażliwości muzycznej,
- uczenie umiejętności odbioru różnych dzieł sztuki i tworzenia własnych prac plastyczno-technicznych.

Obszar moralny – kształtowanie szlachetnego charakteru i prawości obyczajów:

- kształtowanie sumienia, właściwej samooceny i odpowiedzialności za własne czyny z wykorzystaniem systemu nagród i kar,
- kształtowanie odpowiedzialnego stosunku do siebie, drugiego człowieka, obowiązków wynikających z nauki, pracy, życia w rodzinie i społeczeństwie,
- kształtowanie wrażliwości na potrzeby i problemy ludzi ubogich, chorych, samotnych, starszych oraz motywacji do niesienia im konkretnej pomocy.

Obszar religijny – rozwijanie i umacnianie wiary:

- wprowadzanie w świat symboli i wartości religijnych przybliżających rzeczywistość Chrztu świętego i wynikającej z niego prawdy o dziecięctwie Bożym,
- ukazanie Dzieciątka Jezus jako wzoru do naśladowania dla dziecka, a Świętej Rodziny jako wzoru dla rodziny, roli Aniołów Stróżów i przykładu świętych,
- poznawanie i przyswajanie norm zawartych w prawie naturalnym i Bożym,
- przybliżanie prawdy o życiu człowieka w wymiarze doczesnym i wiecznym,
- uczenie i wprowadzanie w praktyki religijne i uczynki miłosierne,
- wprowadzanie do przeżywania wydarzeń roku liturgicznego.

Kolejność realizowanych treści ukazuje wynikającą z potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka potrzebę większej koncentracji w procesie wychowawczo – dydaktycznym u dzieci młodszych na obszarze fizycznym, a stopniowo z wiekiem coraz większe zróżnicowanie pod względem intensywności i stopnia trudności zmierzające do rozwoju w obszarze umysłowym, społecznym, kulturowym, moralnym, religijnym. Zawsze jednak, zarówno u dzieci młodszych jak i starszych, nauczyciel w sposób zindywidualizowany obejmuje swymi działaniami wszystkie obszary, mając na uwadze stopniową realizację celów edukacji przedszkolnej dziecka.

1. Wspólnota przedszkolna.

Zasadniczym podmiotem jest wspólnota przedszkolna, do której należą dzieci, nauczyciele, rodzice oraz cały personel przedszkola.

1. Dzieci:

„W wielorakich sytuacjach wychowawczo – dydaktycznych podejmowanych w ochronie dziecko nabywa umiejętności podejmowania i kształtowania relacji osobowych z ludźmi i z Bogiem w postawie świadomej i ufnej zależności od Boga, wdzięczności, wolności i wrażliwości na potrzeby i problemy drugiego człowieka oraz ofiarnej służby wobec młodszych, słabszych, chorych, starszych i ubogich. Uczy się otwartości na poznawanie historii, tradycji, kultury narodu, rozwijanie ducha patriotyzmu zachowując tradycje i obyczaje rodzinne, narodowe i religijne oraz wrażliwości na piękno natury, którą szanuje, pielęgnuje i ochrania oraz z troską o znajomość i rozwój kultury. Uczestnictwo dziecka poprzez zabawę, organizowane formy zajęć w ważnych momentach życia, świętowania i w czynnościach dnia codziennego prowadzi je do doceniania w przyszłości wartości i godności życia swojego i innych, dbania o rozwój duchowy, psychiczny i fizyczny w odniesieniu do perspektywy doczesnej i nadprzyrodzonej, do podjęcia w przyszłości właściwych ról życiowych, obowiązków związanych z nauką, pracą ,

życiem w rodzinie, społeczeństwie i służenia mu odpowiednio stosując wiedzę i umiejętności w konkretnych dziedzinach i sytuacjach życia”[2].

Wychowanie dziecka w przedszkolu, tak ważne dla kształtowania zrębów przyszłej, pełnej osobowości człowieka zmierza do ukształtowania wychowanka otwartego na dalszy rozwój i zdolnego w przyszłości do:

- Akceptacji siebie i swojej życiowej sytuacji, co będzie dla niego inspiracją do odpowiedzialności za własny rozwój (fizyczny, umysłowy i obyczajowy), zmierzający do pełni człowieczeństwa oraz do twórczego przekształcania rzeczywistości, w jakiej żyje. W kształtowaniu swych życiowych postaw jest otwarty na odnoszenie się do wzorców osobowych: biblijnych, świętych, postaci historycznych, osób znaczących
- Podejmowania i kształtowania odpowiedzialnych relacji osobowych z ludźmi i z Bogiem w postawie świadomej i ufnej zależności od Boga, wolności, odpowiedzialności i wrażliwości na potrzeby i problemy drugiego człowieka oraz ofiarnej służby wobec młodszych, słabszych, chorych, starszych i ubogich
- Wdzięczności wobec Boga i ludzi, pielęgnowania i rozwijania dobra w sobie, z wiarą i nadzieją przeżywając sukcesy życiowe oraz w sposób twórczy pokonując trudności i kryzysy
- Oceny swojego postępowania i zmiany złych postaw i zachowań, podejmowania trudnych i odpowiedzialnych decyzji zdecydowanie opowiadając się po stronie dobra i świadomie rezygnując z tego, co złe
- Otwartości na poznawanie historii, tradycji, kultury narodu, rozwijanie ducha patriotyzmu zachowując tradycje i obyczaje rodzinne, narodowe i religijne.
- Wrażliwości na piękno natury, którą szanuje, pielęgnuje i ochrania oraz z troską o znajomość i rozwój kultury
- Doceniania wartości i godności życia swojego i innych, dbania o rozwój duchowy, psychiczny i fizyczny w odniesieniu do perspektywy doczesnej i nadprzyrodzonej
- Podjęcia w przyszłości właściwych ról życiowych, obowiązków związanych z nauką, pracą, życiem w rodzinie, społeczeństwie i służenia mu odpowiednio, stosując wiedzę i umiejętności w konkretnych dziedzinach i sytuacjach życia

2. Nauczyciele:

Osobowość, filozofia życia i kwalifikacje nauczycieli oraz niezastąpiona wartość oddziaływania własnym przykładem stanowią podstawę podejmowanych działań wychowawczo – dydaktycznych w ochronie.

Nauczycielka w ochronce powinna posiadać następujące cechy:

Zewnętrznie:

- identyfikuje się ze wspólnotą przedszkola w którym pracuje,
- pogodna, łagodnego usposobienia,
- konsekwentna wobec siebie i innych,
- daje przykład przede wszystkim życiem, a nie tylko słowem,
- opiekuńcza, zabezpieczająca potrzeby dzieci,
- zorganizowana, punktualna, solidna,
- otwarta i nastawiona na wspomaganie rodziny w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- otwarta na potrzeby innych ludzi,
- pracowita, dająca przykład troski o porządek,
- skromna i estetyczna w wyglądzie zewnętrznym i ubiorze.

Wewnętrznie:

- prosta: szczerza, otwarta, skromna, naturalna, zachowująca równowagę między treścią i formą, pełna harmonii i piękna wewnętrznego,
- macierzyńska: ma poczucie misji kobiety, matki, siostry, wychowawczyni; oddana wychowaniu dzieci,
- cierpliwa, opanowana,
- ciągle gotowa do służby dzieciom,
- twórcza, rzetelna, odpowiedzialna,
- gotowa i otwarta na ciągły własny rozwój duchowy i intelektualny.

Obyczajowo:

- zatroskana o wzrost wiary i rozwój duchowy dzieci,
- naśladuje Maryję w życiu i wychowaniu dzieci,
- o zdrowej pobożności,
- daje autentyczne świadectwo życia i realizacji powołania macierzyńskiego i zakonnego,
- o wysokiej kulturze osobistej, wewnętrznej dyscyplinie prowadzącej do pogodnego przyjmowania niedogodności codziennego życia,
- podtrzymująca zwyczaje, z których idą obyczaje,
- troszcząca się o zbawienie innych.

3. Personel administracyjny i obsługowy przedszkola:

Bardzo istotną rolę w procesie wychowawczym i codzienności ochronkowego życia odgrywa personel administracyjny i obsługowy. Tworzy on bardzo ważną część wspólnoty przedszkolnej i wykonuje bardzo ważne zadania umożliwiające realizację założonych celów wychowawczo – dydaktycznych. Pracownicy realizują swe zadania zgodnie z przydziałem obowiązków związanych ze specyfiką zakresu ich pracy.

4. Rodzice:

Mając na uwadze i doceniając fakt, że rodzina jest dla dziecka naturalnym i niezastąpionym środowiskiem wychowawczym, w którym rozwija się osobowość dziecka, gdzie nabywa ono podstawowych nawyków i otrzymuje wzory zachowań ochronka podejmuje stałą współpracę z rodzicami. Właściwie zorganizowana współpraca obu środowisk wychowawczych w przekazie systemu norm i wartości, integralnym rozwoju i wychowaniu dziecka oparta jest na następujących zasadach:

- Zasada jasnego informowania rodziców o specyfice wychowania w ochronce, zasadach współpracy z rodziną oraz konsekwentnego ich przestrzegania dla osiągnięcia celu wychowania w ochronce.

- Zasada pierwszeństwa prawa rodziców do wychowania dzieci (mowa o prawie naturalnym) z uwzględnieniem ich praw rodzicielskich, także w związku z planowaniem działań wychowawczych w ochronce.
- Zasada pomocniczości polegająca na służbie rodzinie i niesieniu jej pomocy w wychowaniu dziecka.
- Zasada indywidualnego podejścia do dziecka i jego rozwoju oraz rozwoju wspólnoty osób. Podkreśla się respekt wobec tajemnicy dziecka, a uwzględniając wychowanka, jako pierwszy faktor wychowania, jego wartość jako osoby.
- Zasada indywidualnego podejścia do potrzeb, możliwości i problemów rodziny.
- Zasada współpracy podmiotowej – wypracowywanie wspólnego stanowiska nauczycielki i rodziców wobec dziecka i współdziałanie w procesie jego integralnego wychowania.
- Zasada rzetelnego i dyskretnego informowania rodziców o postępach dziecka, jego problemach i potrzebach dostrzeganych w trakcie realizacji zadań wychowawczo – dydaktycznych i opiekuńczych.
- Zasada angażowania rodziców w życie ochronki i jej funkcjonowanie – np. rada rodziców, zebrania rodziców.
- Zasada organizowania różnych form czynnego zaangażowania rodzin w uroczystości religijne, patriotyczne i okolicznościowe, w spotkania integracyjne, rekreacyjne i formacyjne, także z udziałem specjalistów.

Współpraca nauczycieli i rodziców w przedszkolu powinna uwzględniać podejmowanie działań wspólnie z innymi podmiotami. Relacje między tymi podmiotami polegają przede wszystkim na uczciwości, rzetelności i wzajemnej wymianie informacji dotyczących dziecka. Relacje te w koncepcji E. Bojanowskiego określane były w kategoriach właściwych rodzinnym kategoriom, a więc „matkowania”, „braterstwa”, dla których podstawę stanowiły zwyczaje ujmujące w sobie wymiar religijny, kulturowy, obyczajowy. Wymiary te obligowały w sferze moralnej i emocjonalnej do przestrzegania norm i zachowań społecznie akceptowanych^[3]. Wpisane w życie codzienne osób i społeczności tworzyły i mogą dziś stanowić podstawę budowania wspólnoty wychowującej. Tylko we wspólnocie dziecko jako osoba może się integralnie rozwijać w kierunku pełnego rozwoju osobowości w wymiarze doczesnym i wiecznym

Na wniosek rodziców i personelu przedszkola koncepcja może być modyfikowana, jednak nie może być ona sprzeczna z integralną pedagogiką przedszkolną w systemie wychowania Edmunda Bojanowskiego.

VII. Środowisko lokalne.

Istotnym czynnikiem realizacji procesu wychowawczo – dydaktycznego jest środowisko lokalne, w skład którego wchodzi wiele instytucji służących organizacji życia społecznego, kulturowego i religijnego. Współpraca z nimi może przybierać rozmaite formy. Daje ona przedszkolu możliwość pełniejszego zaangażowania się w życie środowiska lokalnego, współpracy z innymi przedszkolami, szkołami i różnymi instytucjami np. policją, strażą pożarną. Pozwala na zaangażowanie w rozmaite uroczystości, imprezy, akcje, konkursy, festiwale, przeglądy itp.

Celem współpracy ze środowiskiem lokalnym jest:

- Integracja przedszkola ze środowiskiem lokalnym,
- Rozwój integralny dzieci,
- Poznawanie świata,
- Umiejętność komunikowania się z innymi,
- Szacunek i współodpowiedzialność,
-

Koncepcja była aktualizowana przy udziale Członków Rady Pedagogicznej oraz członków Rady Rodziców.

Dębica, 12.09.2016 r.

[1] Zob. s. Loyola Opiela, Program wychowania przedszkolnego według koncepcji pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego, w: Służyć i wychowywać do miłości, Lublin 2009 r., s. 228.

[2] Zob. s. Loyola Opiela, Program wychowania przedszkolnego według koncepcji pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego, w: Służyć i wychowywać do miłości, Lublin 2009 r., s. 231-232.

[3] M. Opiela, *Integralna pedagogika przedszkolna...*, s. 305.